XXIII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
5. ožujka 2018.

sedmi (VII.) razred

zaporka						

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova:	90	

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pozorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pozorno pročitati.
5. Treba pozorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja testa radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1._____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2._____
(član Županijskoga povjerenstva)

3._____
(član Županijskoga povjerenstva)

„Ča" beseda je težačka
aš od vieka ona s težaki
va grote,
va bure, va muke i pote
mlados sojo provaja.
(Z. Črnja)

Napiši odgovore na pripadajuće crte.

1. Tijekom povijesti hrvatski se jezik različito nazivao.

Kako se hrvatski jezik zvao u navedenim jezikoslovnim priručnicima?

a) *Rječnik pet najuglednijih europskih jezika: latinskoga, talijanskoga, njemačkoga,*

_____ *i mađarskoga*

b) *Temelji* _____ *jezika u dvije knjige*

c) *Blago jezika* _____

d) *Kratka osnova* _____ *pravopisanja*

4	

2. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je tvrdnja o Bartolu Kašiću <u>netočna</u>?

a) Bartol Kašić autor je prve hrvatske gramatike.

b) Bio je isusovac, podrijetlom s otoka Paga.

c) Prvi je preveo cijelu Bibliju, no ona ostaje u rukopisu.

d) Kašić se zalagao za čakavsko narječje kao osnovicu hrvatskoga književnoga jezika.

1	

U 3. i 4. zadatku napiši odgovore na pripadajuće crte.

3. Napiši ime i prezime autora prvoga kajkavskoga rječnika iz 1670. godine.

_____

1	

6	

4. Napiši ime jezikoslovca koji se prije Pavla Vitezovića i Ljudevita Gaja zalagao za načelo da se jedan glas uvijek piše jednako, odnosno uvijek istim znakom.

_____

1	

5. Prepiši pisanim slovima, poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima.

U Raklju, u Istri, selu smještenom nad slikovitim _____,

RAŠKIM ZALJEVOM

rodio se prije 120 godina Mijo Mirković, hrvatski akademik i sveučilišni profesor, književnik poznat kao Mate Balota. Na nadgrobnoj ploči uz datum rođenja i smrti piše da ondje počiva „težak, ribar, mornar, akademik, pjesnik, prvi _____

RAKLJAN

ki je napisal 50 knjig". Među poznatije knjige ubrajaju se *Dragi kamen, Tijesna zemlja*, _____, znanstvena monografija

NA CRVENOJ ISTARSKOJ GRUDI

_____ o istaknutom hrvatskom i europskom

MATIJA VLAČIĆ ILIRIK

latinistu. Zaslužan je za osnivanje današnjega pulskoga

_____.

FAKULTETA EKONOMIJE I TURIZMA „DR. MIJO MIRKOVIĆ"

Njemu u spomen od 1968. svake se godine održavaju _____.

SUSRETI NA DRAGOM KAMENU

6	

7	

6. Napiši u tekstu pet izostavljenih pravopisnih i rečeničnih znakova.

Dr. sc. Mijo Mirković 1898. – 1963. hrvatski književnik, jedan od najznamenitijih i najzaslužnijih Istrana uopće, ekonomist, historiograf i umjetnik čakavske riječi, napisao je 50 ak pjesama sveukupno 51 knjigu. Pisao je izvrsne gospodarske studije o Raklju, Puli i Istri s kraja 19. i početka 20. st , koje je potom ugrađivao u svoja književna djela.

5	

U 7. i 8. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

7. Koja je od sljedećih rečenica napisana točno s obzirom na pisanje zareza?

a) Zbog oštrine na jeziku bila je neugodna i to ponajviše prema majci.

b) Glas joj je bio ugodniji nego što je bio inače.

c) U lov će ići sljedeće subote 24. siječnja.

d) Nad stolom je visio takozvani jež tj. jabuka obložena lješnjacima.

1	

8. Koja je rečenica upravnoga govora točno napisana?

a) „Prijatelju," govorio mi je Batorić „vidi što me snašlo!"

b) „Dođi k meni," pisalo je u poruci, „ali žurno!"

c) „Idem u Zagreb" objasnio mi je, „k svom odvjetniku."

d) „Neka živi" povikne razdragano „naš narod!"

1	

U zadatcima 9. – 23 . napiši odgovore na pripadajuće crte.

9. Preoblikuj upravni govor u neupravni.

„Gdje ste, dragi gospodine, naučili to tako dobro?" upitam ga.

_____

1	

8	

10. Napiši ije/je na prazne crte u riječima.

Čitave dane, dugo u noć uz slabo sv_____tlo staromodne lampe Batorić i ja pros____dili bismo u dvorcu. Dok bi on pripov_____dao o davnim zgodama, ja bih mirno slušao u tami, među tim sablasnim s_____nama što su se stalno prem_____štale po sobi.

(prema K. Š. Gjalski, *Pod starim krovovima*)

5	

11. Zamijeni masno otisnute glagolske pridjeve radne glagolskim pridjevima trpnim.

Posjekli su stabla u njegovoj šumi i **okitili** ih božićnim ukrasima.

Stabla su _____ i _____ božićnim ukrasima.

Batorić se silno **razljutio** videći što su učinili.

Batorić je bio silno _____ njihovim postupkom.

3	

12. Odredi vrstu masno otisnutim nepromjenjivim riječima.

Batorić **ne** dovrši, **već** naglo ušuti dok mu je pogled bježao **put** djedova portreta koji je visio **više** kamina.

ne _____

već _____

put _____

više _____

4	

13. Odredi gramatički rod i broj masno otisnutim imenicama.

Berači, a među njima mnoštvo **djece**, primakoše se klijeti pa su među lišćem i **koljem** čuli njihovo **šuštanje**.

djece _____

koljem _____

šuštanje _____

3	

15	

14. Napiši prema zadanim imenicama posvojni pridjev u zadanom padežu, rodu i broju.

a) U (Batorić) _____ domu bilo je veselo.

b) Pokraj (Brezovice) _____ dvorca stajala je drvena crkvica.

2	

15. Dopuni rečenice zadanim imenicama u zadanom padežu i broju.

a) Cestica je vodila do crkvice sv. (Juraj, G jd.) _____.

b) Zimski su se (mraz, N mn.) _____ ove godine rano javili.

c) Polako se približavao ranjenoj (šljuka, D jd.) _____, no ptica naglo poleti.

d) Svojim su (lavež, I jd.) _____ psi razbili tišinu.

e) Potjeraj konje, (kočijaš, V jd.) _____, što hitrije!

5	

16. Kako glasi nominativ masno otisnutih zamjenica?

(Poštuj rod i broj koji zamjenica ima u zadanoj rečenici.)

a) Glavu **mu** pokrivala gusta bijela kosa. _____

b) Razveselio bi se **bilo kome**. _____

c) Po **svem** su se selu rastrčali seljani. _____

d) Nije htio popustiti **ni u čemu.** _____

4	

11	

17. Prepiši rečenicu tako da bude gramatički točna.

Nasuprot crkvice rasle su dvije breze, a jedno od dvaju stabala teško je nagriženo zubom vremena.

_____

_____

2

18. Zamijeni masno otisnute glagole u perfektu odgovarajućim jednostavnim oblicima za izricanje prošlosti.

(Glagol mora ostati u istoj osobi i broju kao u zadanoj rečenici.)

Starinska **se** pjesma **razlijegala** po tmurnim sobama starodrevne kurije, **gubila se** u sivu večer dok **nije ušutjela** u šumi među stoljetnim hrastovima.

(prema K. Š. Gjalski, *Pod starim krovovima*)

_____ _____ _____

19. Prepiši iz rečenice dva glagolska načina i imenuj ih. 3

Batorić pozove sluge i zatraži od njih neka donesu večeru kako bismo mogli večerati jer već bijasmo pošteno ogladnjeli. (prema K. Š. Gjalski, *Pod starim krovovima*)

_____ _____

_____ _____

4

20. Prepiši iz rečenice dva prijedložna izraza u zadanoj službi.

Dugo u noć, uz svijeće, nas bismo dvojica provodili vrijeme za stoljetnim stolom dok bi Batorić pričao o davnim zgodama iz lova. 2

(prema K. Š. Gjalski, *Pod starim krovovima*)

imenički atribut: _____

neizravni objekt: _____ 11

21. Prepiši iz rečenice atributni skup.

Za mnom se izdiže visoka planina, puna jeke i žubora od brzih i plahih izvora, a opet nekako mirna i gluha.

_____

1	

22. Imenuj masno otisnute rečenične dijelove. (Treba navesti puni naziv i vrstu, npr. glagolski/imenski predikat, subjekt, izravni/neizravni objekt, priložna oznaka mjesta/vremena/načina..., pridjevni/imenički atribut, apozicija.)

Svaki put im se pridružih jer je **plandovnje po** dragim zagorskim **brdima puno čara**.

svaki put _____

im _____

plandovanje _____

po brdima _____

je puno čara _____

5	

23. Napiši pokraj masno otisnutih priložnih oznaka na koje pitanje odgovara zadana priložna oznaka.

Dok smo prolazili **poljem**, **iznenada iz grmlja** iskoči ogromna lisica.

poljem _____

iznenada _____

iz grmlja _____

3	

9	

U 24. i 25. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

24. U kojoj je od sljedećih rečenica zamjenica *se* u službi izravnoga objekta?

a) Pjesma se još orila kad su kosi traci sunca za brdom zastali.

b) Lice mu se razlilo od nježna ganuća.

c) Primaknuvši se, zauzme dostojanstveno držanje.

d) Nije se veličao ni zadirkivao nas kao inače.

1	

25. Koja je rečenica besubjektna?

a) A bijaše u svemu tome nešto neobično.

b) U takvoj se zimskoj noći moglo vrlo ugodno ljenčariti.

c) Tako započeše za nj teški dani.

d) Volio sam zalaziti pod taj stari krov.

1	

26. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Sklopi od zadanih jednostavnih rečenica traženu nezavisnosloženu rečenicu.

(Pazi na pisanje zareza.)

a) Ne čuje se ništa. Tužno se javljaju vrane.

isključna: _____

b) Bio sam u lovu. Želio sam ići u lov.

niječna sastavna: _____

c) Imao je više od sedamdeset godina. Izgledao je mlađe.

suprotna: _____

3	

5	

27. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je od navedenih rečenica nastala uvrštavanjem?

a) Kad sam stigao, svi su njegovi prijatelji već bili ondje.

b) Vani je bilo tmurno, pravo zimsko popodne, sav kraj zavijen u bijelo ruho.

c) Kad bih mu barem nekako mogao pomoći!

d) Nije govorio ništa, nego je samo gledao taj strašan prizor.

1	

U zadatcima 28. – 32. odgovore napiši na pripadajuće crte.

28. Preoblikuj jednostavnu proširenu rečenicu u zavisnosloženu rečenicu tako da masno otisnuti rečenični dio zamijeniš zadanom zavisnom surečenicom.

a) **Nasljednici** starčeva imanja morat će otplatiti njegove dugove.

subjektna rečenica: _____

_____

b) Gnijezdo roda moga bilo mi je **najdraže**.

predikatna rečenica: _____

_____

2	

29. Sažmi zavisnosloženu rečenicu u jednostavnu proširenu rečenicu.

Sve ga je nešto vuklo k starcu koji bijaše naš davni znanac i prijatelj.

_____

_____

1	

4	

30. Odredi vrstu navedenim zavisnosloženim rečenicama.

a) Oko šume što se pred nama širila zgusnuo se zrak. _____

b) Bijaše da ga nitko ne mogaše prepoznati. _____

c) Želio bih da svi Hrvati više cijene svoje običaje. _____

d) Čini se kao da je sve od mramora. _____

e) Ne mogah odoljeti želji da ne pođem u šumu. _____

5	

31. Zadanu rečenicu napiši u traženom poretku.

Svi su odustali od daljnjega lova kad se oglasilo podne.

inverzija: _____

_____

umetnuta rečenica: _____

_____

2	

32. Zamijeni masno otisnute riječi kraticom ili pokratom.

Učenici viših razreda naše **osnovne škole** posjetili su _____

Hrvatsko narodno kazalište u Rijeci. _____

Sve o tom posjetu možete pročitati na 21. **stranici** _____

u našem **školskom** listu. _____

4	

11	

U zadatcima 33. – 35. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

33. Koliko je naglasnih cjelina u sljedećoj rečenici?

Preda mnom se prostirao daleki lug u kojem je vladala svečana tišina.

a) dvanaest naglasnih cjelina

b) deset naglasnih cjelina

c) osam naglasnih cjelina

d) šest naglasnih cjelina

1	

34. U kojoj se rečenici zanaglasnica nalazi na točnom mjestu?

a) Sitni snijeg je sipio lagano bez glasa.

b) Batorićevi podanici, u jednoj od njegovih šuma, su pasli svoju stoku.

c) Toj je staroj kući bio gospodar starac Kornel Batorić.

d) Fine crte lica su odavale otmjen izraz.

1	

35. U kojoj su rečenici sve riječi točno naglašene?

a) Mrȁz je prekrívao zèmlju i lȉšće.

b) Mrȁz je prekrívao zèmlju i líšće.

c) Mrâz je prèkrivao zémlju i lìšće.

d) Mrâz je prȅkrivao zèmlju i líšće.

1	

3	